

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisning om källkritiskt
förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i
grundskolan vid Tunaskolan i Luleå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhällskunskap och svenska i grundskolan. Syftet är att granska kvaliteten i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt till digitala och andra källor. Detta omfattar både *vad* undervisningen om källkritiskt förhållningssätt innehåller och *hur* undervisningen utformas så att eleverna ges möjlighet att utveckla sina förmågor.

I granskningen omfattar begreppet källkritiskt förhållningssätt både undervisning om *informationssökning och källkritik*. Granskningen omfattar källkritiskt förhållningssätt både till *digitala och andra källor* men med särskild uppmärksamhet på hur undervisningen möter utmaningar kopplade till digitala källor. Granskningen omfattar ämnena *samhällskunskap* och *svenska* i grundskolans årskurs 9.

De övergripande frågeställningarna är:

Samhällskunskap

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet samhällskunskap eleverna förutsättning att utveckla sin förmåga att söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Svenska

- I vilken utsträckning ger undervisningen i ämnet svenska eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att söka information från olika källor och värdera dessa?
- Hur utformas undervisningen för att eleverna ska kunna utveckla denna förmåga?

Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän.

Tunaskolan är en kommunal grundskola i Luleå kommun med elever i årskurserna 4–9. Skolan har vid granskningstillfället ca 280 elever varav 46 går i årskurs 9. Skolan leds av en rektor. Det finns tre lärare som undervisar i svenska och två lärare som undervisar i samhällskunskap i årskurs 9.

Skolinspektionen besökte Tunaskolan den 3–4 maj 2018. Besöket genomfördes av Sven-Olof Lundin och Marita Bergman. Intervjuer med elever, lärare i samhällskunskap, lärare i svenska och rektor har genomförts.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Svenska

Undervisningens omfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska omfattar informationssökning med hjälp av intervjuer, på internet, i böcker till exempel med hjälp av innehållsförteckningar och register liksom till viss del också i massmedier. Av granskningen framgår att lärarna tar upp olika former av informationssökning i samband med att eleverna ska göra arbeten. Det framgår också att lärarna undervisar eleverna i hur de avgör om det går att lita på en källa eller ej. Lärarna poängterar i undervisningen även vikten av att vara källkritisk i förhållande till bilder och filmer. Vidare omfattar undervisningen skillnader mellan analoga och digitala källor liksom den behandlar hur till exempel sökhistorik och platsdata kan påverka resultaten av en sökning. Av granskningen framgår också att eleverna får lära sig hur man söker information på bibliotek under mellanstadiet då eleverna har fasta tider i biblioteket, men också att skolans bibliotek som resurs inte utnyttjas i någon större omfattning för informationssökning när eleverna går i högstadiet.

Undervisningen i svenska omfattar såväl att lära sig hur man gör källhänvisningar som citat. Eleverna får regelbundet öva på att citera och källhänvisa, även om någon lärare anger att hen skulle kunna trycka ännu mer på det. Eleverna får lära sig tekniker för att göra källhänvisningar till exempel genom att göra referat och skriva utredande texter. Eleverna får lära sig att källhänvisa till såväl digitala som analoga källor. Av granskningen framgår att eleverna får en introduktion till området källhänvisning och citat i årskurs 7. Därefter återkommer lärarna kontinuerligt till området under hela högstadiet, vilket gör att elevernas kunskaper befasts och fördjupas.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska också omfattar att sovra i en stor informationsmängd och att pröva källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt. Eleverna får träna sig i olika lästekniker och de får lära sig att strukturera information, bland annat med hjälp av en tankekarta. Eleverna får lära sig att sammanställa information på olika sätt utifrån vad som är viktigt att lyfta fram eller vad som är syftet med texten. Eleverna får också i årskurs 7 en lista med sex kriterier utifrån vilka eleverna ska testa källors tillförlitlighet. Dock används inte begreppen äkthet, tidssamband, beroende eller tendens i undervisningen. I undervisningen får eleverna också diskutera bilder och filmer utifrån produktplacering, reklam och propaganda, men inte hur de källkritiskt kan granska bilder och filmer.

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i svenska inkluderar både analoga och digitala källor, där arbetsmaterial som nämns är uppslagsverk, faktaböcker, egenproducerat och inköpt undervisningsmaterial samt olika websidor och sociala medier.

Granskningen visar att undervisningen om källkritiskt förhållningssätt ofta går till så att läraren har en genomgång vid tavlan samtidigt som eleverna gör egna anteckningar. Eleverna får i stor utsträckning använda sig av källor de själva väljer när de lär sig att göra till exempel källhänvisningar och citat. Det framgår också att lärarna använder sig av kamratrespons i alla texter eleverna producerar. Det förekommer också frekvent att lärarna undervisar om informationssökning och källkritik genom att de diskuterar med elever och ställer frågor såsom "Hur hittar man bra källor?", Vilka olika sätt kan man söka information på?" eller "Vad är information?" vilka eleverna sedan får arbeta med enskilt eller i grupp. Det framgår också av granskningen att lärarna pratar med eleverna om hur de kritiskt kan granska en källa vid varje uppgift eleverna ska göra.

Vidare framgår det av granskningen att eleverna upplever att deras lärare i svenska undervisar på väldigt olika sätt. Gemensamt är dock att lärarna, enligt Skolinspektionens bedömning, inte i någon större utsträckning tar reda på vad eleverna kan inför ett nytt arbetsområde mer än att de ber eleverna berätta vad de gjort på mellanstadiet. Eleverna ges heller inget egentligt utrymme att påverka formerna för undervisningen. Lärarna framhåller också att de föredrar att individualisera undervisningen helt framför att reflektera över den utifrån gruppen pojkar respektive gruppen flickor. Granskningen visar att såväl lärare som elever noterat att pojkar och flickor har olika vanor i sin användning av datorer.

Lärarnas kompetens och kompetensutveckling

Skolinspektionen bedömer att lärarna får viss kompetensutveckling avseende undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Granskningen visar att de intervjuade lärarna erbjudits kompetensutveckling till exempel om algoritmer och om så kallade fake news. Granskningen visar också att lärarna upplever att de aldrig blir fullärda och att de hela tiden måste utveckla sin kompetens för att kunna möta de hinder de stöter på i undervisningen om källkritiskt förhållningssätt.

Granskningen visar att rektor i samband med medarbetarsamtal följer upp lärarnas kompetenser och eventuella behov av kompetensutveckling mer i generella termer än specifikt avseende undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Det förekommer också att rektorn gör lektionsbesök, även om inte alla lärare har erfarenhet av detta.

Av det årshjul för digitalisering som skolan tagit fram framgår att kompetensutvecklingsinsatser till exempel om användandet av molntjänster och IT-

verktyg för befintlig och ny personal genomförs i augusti och i januari. Under höstlovet genomförs enligt samma årshjul också såväl lokala som kommuncentrala insatser. Framtagandet av årshjulet har gjorts av rektor och representanter för lärarna, och årshjulet uppskattas av lärarna. Dock framgår det av granskningen att lärarna inte tycker att arbetet utifrån årshjulet utvärderats som det var tänkt.

Lärarna i svenska framhåller att de fick kompetensutveckling i samband med att Tunaskolan blev en provskola för en till en-dator och de bedömer att de har tillräcklig kompetens för att undervisa om källkritiskt förhållningssätt.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Rektor behöver säkerställa att undervisningen i samhällskunskap utvecklas så att den omfattar hela det centrala innehållet i kunskapsområdet Information och kommunikation.

Undervisningens omfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om källkritiskt förhållningssätt behöver utvecklas så att undervisningen omfattar medier i form av dagstidningar, radio och tv. Av granskningen framgår att undervisningen främst omfattar sociala medier. Det framgår av lärarintervjun att lärarna förutsätter att eleverna redan fått lära sig om övriga massmedier innan de kommit till årskurs 7. Granskningen visar också att mediernas roller som informationsspridare och opinionsbildare tas upp i undervisningen medan rollerna som underhållare respektive granskare av samhällets maktstrukturer inte behandlas alls i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen till viss del omfattar nyhetsvärdering. Bland annat får eleverna tillgång till en mall de kan använda för att kontrollera sanningshalten i en nyhet. Undervisningen omfattar emellertid i begränsad utsträckning inslag om hur olika individer och grupper framställs i medier.

Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen till viss del omfattar nyhetsvärdering och hur individer och grupper framställs i medier. Bland annat får eleverna tillgång till en mall de kan använda för att kontrollera sanningshalten i en nyhet. Däremot framgår det av granskningen att undervisningen inte omfattar hur medier arbetar när de producerar sina nyheter till exempel avseende val av bild- och filmmaterial.

Skolinspektionen bedömer också att undervisningen behöver utvecklas så att den över tid ger eleverna bättre möjlighet att utveckla och fördjupa sina kunskaper om medier och nyhetsvärdering. Granskningen visar att den progression undervisningen erbjuder

består i att lärarna allmänt ställer högre krav på eleverna ju högre upp i årskurserna de befinner sig. Undervisningen är emellertid inte planerad att över tid vara mer avancerad eller ge nya och fördjupade kunskaper inom området.

Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen omfattar möjligheter och risker som är förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier. Inom ramen för undervisningen har eleverna utifrån området "Netikett" fått arbeta med hur de ska bemöta varandra på internet och att det finns sidor på internet som de inte bör besöka. Eleverna har också fått undervisning om internets fördelar avseende kommunikation mellan människor, medan undervisning om internets risker avseende den personliga integriteten främst förekommit i svenska.

- Rektor behöver säkerställa att undervisningen i samhällskunskap utformas efter elevernas ämnesspecifika kunskaper och erfarenheter samt ger eleverna möjlighet att påverka innehåll och genomförande avseende undervisningen om källkritiskt förhållningssätt.

Undervisningens utformning

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte utgår från de kunskaper eleverna redan har när de planerar sin undervisning om källkritiskt förhållningssätt. Exempelvis förutsätter lärarna att vissa moment såsom undervisning om massmediers roll och funktion genomförs på mellanstadiet. Eleverna ges heller inte något inflytande över denna undervisnings utformning. Dock framgår det att pojkar och flickor ges likvärdigt utrymme och förutsättningar i undervisningen.

Skolinspektionen bedömer vidare att undervisningen i samhällskunskap om källkritiskt förhållningssätt inkluderar en bredd av arbetsmaterial såsom läromedel, olika sociala medier och bloggar, tv-program samt webbsidor på internet. Det förekommer också inköpt material från externa leverantörer i form av till exempel nyhetskruss. Granskningen visar att lärare och elever bland annat kommunicerar via en lärplattform där allt arbete läggs upp. Här kan lärare och elever också kommunicera direkt med varandra.

Undervisningen i samhällskunskap är organiserad i olika arbetsområden. Lärarna använder i sin undervisning om källkritiskt förhållningssätt en variation av metoder där genomgångar varvas med att elever arbetar enskilt eller i grupper. Lärarna låter också eleverna möta olika personer i undervisningen. I samband med en nationell diskussion i medier om tiggeri fick eleverna till exempel träffa en tidigare EU-parlamentsledamot och en EU-migrant.

Av granskningen framgår också att lärarna har en ambition om att vara så aktuella som möjligt, vilket gör att sociala medier får ett stort utrymme i undervisningen. Bland

annat har eleverna fått träna sig i att värdera trovärdigheten i inlägg som de själv har delat eller kunnat tänka sig att dela på sina egna sociala medier. Lärarna tar också regelbundet upp dagsaktuella nyheter till diskussion i undervisningen. Det framgår också av granskningen att eleverna till viss del får lära sig ett källkritiskt förhållningssätt, men också att eleverna kopplar ett källkritiskt förhållningssätt mer till undervisningen i svenska och naturorienterande ämnen då undervisning om detta enligt eleverna främst förekommer i dessa ämnen.

- Rektor behöver säkerställa att det finns förutsättningar och tid för gemensamma diskussioner och samverkan avseende lärarnas planering av undervisningen om källkritiskt förhållningssätt i syfte att utveckla undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att rektor behöver skapa förutsättningar för lärare att mötas såväl inom det egna ämnet som mellan olika ämnen och även mellan de olika stadierna på skolan. Skolinspektionen bedömer att den tid för samverkan skolan avsätter också behöver användas till samverkan för att utveckla undervisningen om källkritiskt förhållningssätt. Granskningen visar att det varje vecka finns 90 minuter schemalagd tid för samverkan mellan lärare. Denna tid går emellertid åt till framför allt arbetslagsarbete och något som lärarna i svenska benämner "löpande arbete". Lärarna i samhällskunskap har av schematekniska skäl ingen möjlighet alls att träffas utöver den schemalagda konferenstiden. Av intervjun framgår vidare att de inte kommer ihåg när de senast hade möjlighet till ämnesutveckling. Granskningen visar också att även lärarna i svenska har svårt för att träffas utöver den schemalagda konferenstiden, bland annat på grund av att de fysiska förutsättningarna är begränsade då skolan vid tiden för granskningen håller på att byggas om.

Var sjätte vecka är den schemalagda konferenstiden utökad för att ge utrymme att arbeta med olika teman. Granskningen visar att denna tid hittills inte har använts för att diskutera undervisning om källkritiskt förhållningssätt, men lärarna anger att det mycket väl skulle kunna ske framöver.

1.1 Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 februari 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2017:7326) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Kenneberg
Beslutsfattare

Sven-Olof Lundin
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-om-kallkritik/>

Bilaga 1 Författningsstöd för kvalitetsgranskningsprojekt Undervisning om källkritiskt förhållningssätt – samhälls- kunskap och svenska i grundskolan

Skollagen (2010:800)

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap. 9 §

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

1 kap. 11 § första stycket

För varje skolform och för fritidshemmet ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i denna lag. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen.

2 kap. 9 §

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska ledas och samordnas av en förskolechef. Dessa ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn och förskolechefen ska benämnas på detta sätt. Dessa benämningar ska förbehållas den som har en anställning som rektor eller förskolechef.

En ställföreträdare får utses för en rektor eller en förskolechef

2 kap. 34 §

Huvudmannen ska se till att personalen vid förskole- och skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling.

Huvudmannen ska se till att förskollärare, lärare och annan personal vid förskole- och skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

3 kap. 3 §

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

10 kap. 2 §

Grundskolan ska ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa.

Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning.

Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Skolförordningen (2011:185)**5 kap 2 §**

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS

2010:37, Lgr 11) Reviderad 2016. Denna läroplan, tredje upplagan, tillämpas fram till dess att den fjärde upplagan träder i kraft den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019).

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

I detta avsnitt anges bland annat att;

”Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.”

Enligt ett av de övergripande målen ska skolan ansvara för att varje elev

- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden.

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

I detta avsnitt anges bland annat att elever ska ges inflytande över utbildningen och att de fortlöpande ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Ett av skolans mål är att varje elev

- successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan

Vidare framgår i avsnittet när det gäller riktlinjer att läraren bland annat ska

- svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad,
- verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen,
- svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och
- tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel och
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap

Syfte

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

*Centralt innehåll**Information och kommunikation*

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel en dagstidnings olika delar. Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska*Syfte*

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

*Centralt innehåll**Informationssökning och källkritik*

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (SKOLFS 2010:37, Lgr 11) Reviderad 2017. (obligatorisk fr.o.m. läsår 2018/2019)

Under läsåret 2017/2018 är det *möjligt* att följa den fjärde upplagan av läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (reviderad 2017). Från och med den 1 juli 2018 (läsåret 2018/2019) är det däremot *obligatoriskt* att följa den fjärde upplagan av läroplanen. Avsnitt för att förtydliga skolans uppdrag att stärka elevernas digitala kompetens har lagts till i den fjärde upplagan (2017 års revidering). Exempelvis har i kursplanen för ämnet samhällskunskap, starkare betoning tillförts på att omfatta olika aspekter av digitala medier, till exempel hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering. I kursplanen för ämnet svenska har ett syfte för ämnet tillförts om att ge eleverna möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter.

Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

”Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet, med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.”

”Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. Utbildningen ska därigenom ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens...”

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Samma innehåll i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

En punkt har lagts till under övergripande målen där det anges att skolan bland annat ska ansvara för att varje elev

- kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande,

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Ingen ny lydelse i denna upplaga avseende det som tas upp under motsvarande rubrik på sidan tre i författningsstödet.

Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar

I avsnittet anges bland annat att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar exempelvis för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bland annat skolbibliotek och digitala verktyg,
- personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.
- Skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.15 Samhällskunskap*Syfte*

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information om samhället från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,

*Centralt innehåll**Information och kommunikation*

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Olika slags medier, deras uppbyggnad och innehåll, till exempel sociala medier, webbplatser eller dagstidningar.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Lgr 11, 5. Kursplaner, 5.18 Svenska*Syfte*

(...) Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om hur man söker och kritiskt värderar information från olika källor.

Genom undervisningen i ämnet svenska ska eleverna bland annat ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- söka information från olika källor och värdera dessa.

*Centralt innehåll**Informationssökning och källkritik*

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar, även vid användning av digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet. (Proposition 2009/10:165)

"(...) Informationsteknikens utveckling ger snart sagt obegränsad tillgång till information men denna måste ordnas, granskas, värderas och omvandlas till kunskaper." (s. 223)